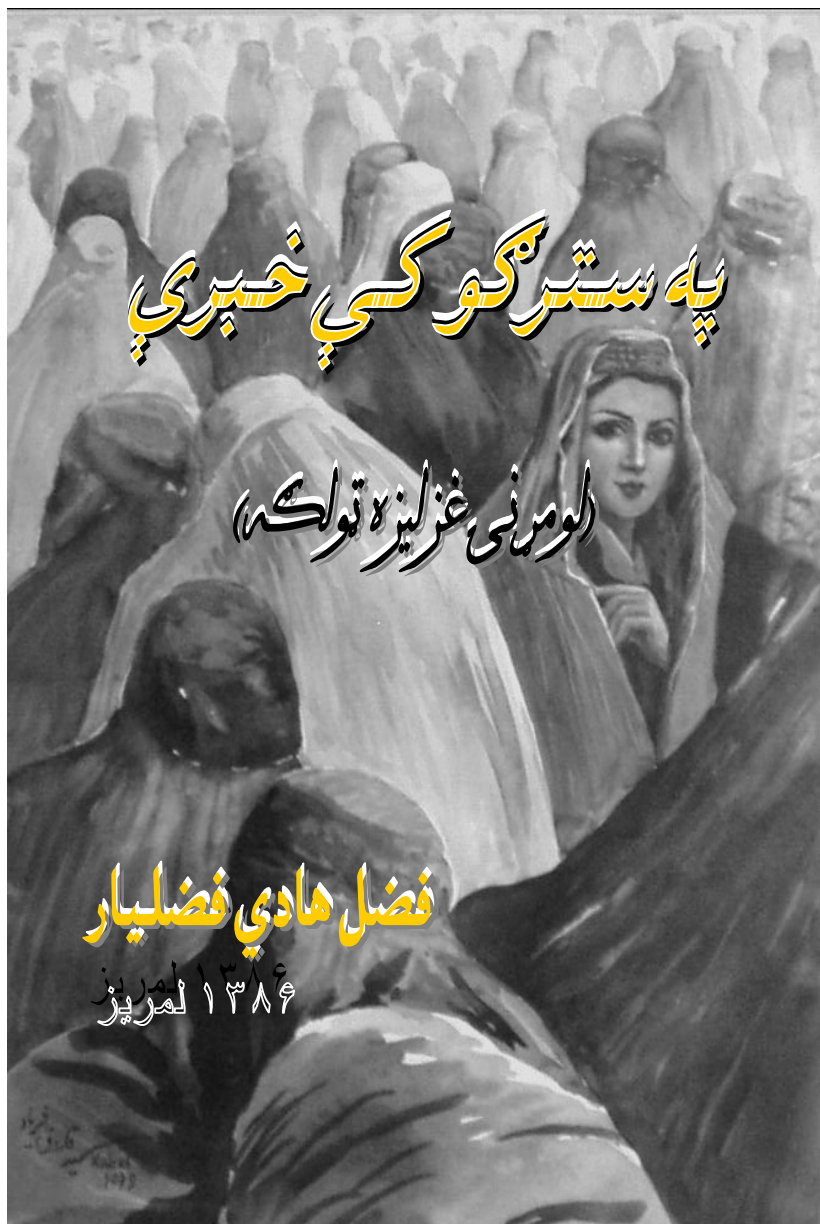






د فضليار لومړنۍ غزل ټولګه



پہ انتہیت کی پہ ایک کوونکی :  
سمشور حبیبی



د فضلیاں لومنی غزل تولک



د فضیلا لومړنی غزل ټولګه

## د کتاب ځانګړنې:

د کتاب نوم: په سترگو کې خبرې  
شاعر: فضل هادي (فضليار)  
خپرونکی: مومند خپرندويه ټولنه  
کمپوزګر: محمد حسيب (انوري)  
ډيزاينګر: نجيب الله (نايل)  
د پښتۍ او انځورونو ډيزاين: لمر (ککړکی)  
د چاپ زيار: شريف الله (ناصري)  
د چاپ شمېر: ۲۰۰۰ ټوکه  
د چاپ کال: ۱۳۸۶ لمريز



د فضليار لومړنی غزل ټولګه



گراڼ (فضليام)

## غزلیز نوښتونه

ځینې خلک په دې عقیده ښکاري، چې خپل کلتور او مقدساتو ته سپکاوی او یا ستغې سپورې په ادب کې بغاوت دی، او په دې ډېر خوښ وي، چې د باغي شاعر او لیکوال په نوم وپېژندل شي. حال دا چې د ادب ژبه د هنر ده، او هنر له ښکلا پرته بل انځور نه لري. په سپکو او سپورو کې به جذبې وي، خو هیڅکله ورته فن ویلی نه شو، او نه ښکلا ییز ارزښت لري. دغه ډول شعرونه په اصل کې له فکري او ایډیالوژیکي ستونزو نه زېږېدلي ښکاري، او ادبي بغاوت نه دی.

شاعرانه بغاوت به هم له ښکلا او هم له هنره ډک وي. د بېلګې په ډول د شیخ متي بابا نظم د نصر لودي او شیخ اسمعیل د منظومو په وړاندې یو ادبي بغاوت دی. ځکه شیخ بابا په کایناتو کې د لومړي ځل لپاره په سیستماتیک ډول د جمال مشاهده تر سره کړې، او نظم یې له ستر مولانا رومي (رح) سره په سیالۍ د لاهوت په لور په الوت دی. همدارنګه خوشال بابا او بیا ورپسې استاد حمزه درواخله.

خبره به نه اوږدوم، زمونږ د ځوانو شاعرانو ترمنځ د ښاغلي فضلیار غزلیز نوښتونه ماته یو ډول ادبي بغاوت ښکاره شو، په



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

دې ډول چې نه يې روايت تېر او تکراري سمبول گڼلی، او نه يې په فکر د فن ملا ماته کړې، هر خيال ته يې د هنر د ښاپېرولېاس وراغوستی، خو دا فېشن او آريش هيڅکله هم پردې نه ښکاري، او نه د چا تقليد دی.

لار يې بېله او ځانگړې ده، له داسې يوه تشخص سره روان دی، چې د پښتون فطرت د رومان پالنې د ستر ذوق استاخي کوي: (د تروو اوبو ماهی) به دومره د چا خوښ نه شي، او نه دغه ترکيب په رومبيو کې خوږ لگي، خو چې کله ورته شاعر په خپل شاعرانه منطق رنگ اميزي ورکوي، او تصوير ترې جوړوي، کټ مټ د (زشت وزيبا) ادبي صنعت تر پولو رسي:

ته د تروو اوبو ماهی يې د جانان انځوره!  
تل مې د سترگو په رانه سمندرگي کې اوسې

او تردې يې دغه بل انځور لاندې ښکاري، چې ملي احساس يې هم بدرگه کوي:

د يار وصاله ته هم سم د خپلواکۍ غوندې يې  
ماته، کې نه ښکاري په سوري د بري کې اوسې

او که د همدغه غزل په يوه بل بيت کې يې د (کم عقلي) خطاب نه وي، نو زما غوندې خوش باورو خلکو به په څه ناڅه ډول د عرفان د وجودي تگلارې لاروی گانې:

نورو نه ولې ستا پوښتنه وکړم وه کم عقلي  
ته خو هر وخت گوره زما پخپل زړگي کې اوسې



د فضيلې لومړنی غزل ټولګه

د کره کتنې په نیت نه خو د نظرماتې په دود به ددې ښکلي غزل یو بل بیت هم په نښه کړم، چې د جانان خیال پکې له مضر چینجې او سر له وچ لرگي سره تشبیه شوی، چې د شعري توکو له مخې هیڅ ارزښت نه لري، خو څرنگه چې د ښاغلي فضلیار له شاعرانه برلاسی او لوړ استعداد نه ښکاري، په ډېرې لږې پاملرنې دغه ستونزه حل کولی شي، او ما ورته هغه د چا خبره ځکه وریاده کړه، چې ډېره ستاینه یې همدلته بریک نه کړي، پرېده چې نور ښه نوښت رامنځته کړي، او دا الهی (ج) قانون هم دی، چې کاینات یې په یو ځل بشپړ او سالم نه دي را استولي، ځکه بیا به زمانه د خلاقیت له جوهره بې برخې شي. د بل هر لوړ او با استعداد ویناوال غونډې ښاغلی فضلیار د خپل ځانگړي فطرت له مخې مشخص تشبیهات، استعارې او نومونې لري، چې دده تصویرونه یې گڼلی شو، داسې نه ده، چې د نورو پخواني او زاړه نوښتونه یې کارولي، چې د شاعرۍ د سقوط نښه وي، همدغه یې ماته یو ادبي بغاوت او یا نوښت ښکاري:

راشه چې خپل کلي کې سندرې درته ووايم  
ته په بازارونو کې شغاری د چنار غواړې

\*\*\*

يو وخت به ددې خاورې شهیدان ټول راژوندي شي  
يو وخت به زمونږ سترگې بیا غړیږي دوی ته څنگه

د فضلیار شاعري په مجموعي ډول د انځور په برخه کې له ښکلو تشبیهاتو او استعارو نه سرشاره ده، او زیات وخت دغه تشبیه په تمثیل هم اوږي:



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

وايي زما مينه به خپل زړگي کې پټه ساتي  
دا ساده گلله رانه لپه کې درياب غواړي

\*\*\*

ستا لومړۍ خندا شپېلۍ د اسرافيل وه  
يو ځل بيا وځانده شاباس چې ژوندی شم

(په سترگو کې خبرې) غزل ټولگه چې له سره تر پايه  
وکتل شي، هر ځای پکې فضليار د يوه پښتون او سپېڅلي  
گروهمن په توگه خپاند دی، شاعري يې دومره سپېڅلې ده،  
چې د تقليد بوی هم نه لري، داسې نه ده لکه څو تنې او يوسر.  
په شاعرۍ کې يې ټولنيز ارزښتونه، مقدساتو ته درناوی په  
لوړه هنري ژبه تر دې حده دی، چې د خپلې ټولنې عکاسي او  
انځور يې گڼلی شو. د پتمن ملت تشخص، د ازادۍ جذبه او د  
يرغلگرو ماتې پکې د يوې حماسې په ډول په څپو دي.  
زه په پای کې دغه ژور فکر په لالور خيال ښکلی غواړم، او  
گران فضليار ته له لوی خدای (ج) نه د خوشال بابا د (پښتون)  
او د شاعر اسلام علامه اقبال د (مرد کامل) جوړېدو دعا کوم.

په شاعرانه ولولو

ناتګر

پوهنتون مېنه

۱۳۸۶ | ۵ | ۳۰



د فضليار لومړنی غزل ټولګه

## د نزل پېغلو ماڼو ورته لوگي کړي

د سترگو شاعر (فضل هادي فضليار) په ۱۳۷۹ لمريز لېږديز کال، د تنگرهار په عالي لېسه کې زما د دولسم ټولگي زده کوونکی و. د وطن په حساب مې هم ورسره اړیکې درلودې او د خوږو اخلاقو خو به يې څه نه وایم.

خدای شته چې هاغه مهال يې پر شاعري خبر نه وم خو شعر يې لکه چې پټ ليکه، ځکه د ډېرو نورو پښتنو په څېر، دده په مالت کې هم دې هنر ته په درنه سترگه نه کتل کېږي. خو اوس پوه شوم چې فضليار لا ډېر پخوا د هنر د کلي په کوڅو کې د غزل وظيفه ټوله کړې ده.

ما چې دده نوښتگره، خوږ ژبې او غزلېوله شاعري وليده، نو حيران شوم چې زما مات او ګوډ قلم به کله دومره توان ولري چې د فضليار غونډې ځلمي په تانده شاعري هنري او ادبي ليکنه وکړي.

فضليار د ځينو نورو ځوانو شاعرانو په څېر بې دانو بوس نه دي باد کړي، او نه يې هم اسمان د خيال په تيګو ویشتی.

هغه هر څه ته په خپلو شوخو هنري سترگو کتلي او هماغسې انځورونه يې ترې اخیستي. د خيالي نړۍ د ترخو اوبو په سيند کې يې لامبو نه ده وهلې، بلکې ځان يې د شعر د خواږه اباسين تل ته رسولی او اصیلې ملغلرې يې ترېنه راوېستي دي.



د فضليار لومړنی غزل ټولګه

د فضليار شعر اخلاقي، ديني، ټولنيز، پښتني، ملي او حماسي بڼېگنې لري. د نكړيزو، سرو شونډو، شنو خالونو، بنگريو او .... په بازار کې ډېر نه دي گرځېدلي. هغه هر څه ته د حقيقت په سترگه کتلي او هغه يې د ريالېزم د سروزو په تله تللي دي.

د فضليار د نقادۍ ژبه اورونه بلوي، او لکه د خپريو د سکروټو غونډې سرې سپرغۍ بادوي. شعر يې د خوشحال خان د حماسورنگ لري. خوشحال بابا وايي:

څو وانخلي له غليمه انتقام  
مرد نه خوب کا نه خوراک کا نه ارام

د فضليار لاندې بيتونه وگورئ:

خپلواکي مې د خپل قام راڅخه غواړي  
له غليمه انتقام راڅخه غواړي  
باغي روح مې د بدن قفس کې تنگ دی  
د وحشت پر ضد قيام راڅخه غواړي  
ترپايه....

د شعر ژبه يې ډېره سپېڅلې، ساده، روانه او رڼه ده؛ او د نورو ژبو له اغېزه يې د غزل جامې پاکې ساتلي دي. فضليار که څه هم د عمر زيات کلونه په کوزه پښتونخوا کې تېر کړي خو د هنر خوله يې په بېلمازه اوبو نه ده کنگال کړې. شعر يې د بديع او بيان په هنري او ادبي صنعتونو داسې پسوللی، چې سړی ورته گوته په غاښ پاتې کېږي. د ښه تکړه انجينر او معمار غوندې يې د تشبيې، استعارې او کنايې څښتنې په خپلو ځايونو لگولي او د غزل رنگينه ماڼۍ يې ورڅخه جوړه کړې ده.



د فضليار لومړنی غزل ټولګه

فضليار کشر هلک دی ، خو په غزل کې يې د ډېرو مشرانو  
پر پلونو پل ايښی ، حيران يم چې دا الهام ورته له کومو  
غرونو د غزل ښاپېريو راوړی دی. وگورئ ، په لاندې غزل کې  
د کاظم خان شيدا غوندي ښه پوهېږي خو دارته په ډېروياړ روان  
دی.

کاظم خان شيدا وايي:

هسې نه چې دار محروم په ميدان پرېږدي  
که يو سر په تن لرې بلند همته

فضليار صيب هم ورسره مناسبه سيالي کړې ده ، دا وايي:

ښه پرې پوهېږم چې مې سر په لور د دار روان دی  
خو بيا هم شکر دی چې ستا د عشق پر لار روان دی  
وطنه! ستا مينه کې ځيني له سرونو تېر شول  
د ځينو نورو په همدې نوم کاروبار روان دی

زه ورته دا بيتونه ډالۍ کوم:

داره جنازه مې درنه ونه کړي  
ځوړند تر قيامته داسې ښه يم  
پاتې که دا زور گرگين له مانه شو  
زه به له ميرويس نيکه نه يم

فضليار په پورته غزل کې خپله ايماني او افغاني دنده په  
څومره برياليتوب سره سرته رسولې ، او هنري ارزښتونه يې  
څومره خوندي ساتلي دي. خپل سرد وطن له مينې قربانوي او



د فضليار لومړنی غزل ټولګه

دار ته په خوشالۍ روانیږي، خو د وطن خرڅوونکو او بې  
ننگو دلاشو له مخونو څخه پردې پورته کوي او راتلونکي نسل  
ته یې ورپېژني.

زما په اند فضلیار د شعر خپل ځانگړی سبک او بېله لاز  
لري، چې هغه له نورو څخه بېلوي. د هغه د شاعرۍ یو څو  
ځانگړنوته په لاندې ډول گوته نیسم:

د فضلیار له شعر نه معلومیږي چې د افغانستان د نورو سیمو  
لهجې او گړدودونه یې زده دي، او په بېلا بېلو پښتنو سیمو کې راته  
بلد ښکاري.

نور سختې دلته شپې شوې له دې کلي کډه وړم  
ترخې د ژوند شیبې شوې له دې کلي کډه وړم  
د ژنو گلالۍ خپرې سپرې شوې فضلیاره  
شروع پکې نشې شوې له دې کلي کډه وړم

په پورتنۍ بیت کې د (ژني) یا د جمعې په بڼه د (ژنو) کلیمه  
د هېواد په جنوبي سیمو (پکتیا، پکتیکا او خوست) کې مروج ده.  
ده کمال کړی چې د نورو لهجو رواجولو ته یې هم پام کړی او خپل غزل  
یې پرې رنګین کړی دی. په لاندې غزل کې یې کندهارۍ لهجې ته پام  
وکړی:

کندهاري یاران چې کله راپه زړه سي بارا  
په هغه دم مې نوزرگی ذره ذره سي بارا  
ژبه مې گونگه سي بيخي غزل ويلای نسیم  
خو چې تا ووينم غزلې راشپوه سي بارا  
ترپایه....



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

همدارنگه په لاندې غزل کې يې د کوزې پښتونخوا  
د پښتنو لهجه راخيستي ده:

هر وخت په کې ملگرو شور ماشور غونته کې دی  
دا زړه مې بس د خو شوخانو کور غونته کې دی  
سهار نه تر ماښامه مې په ژبه ستا نامه وي  
هر لفظ يې په ايمان د تنگ ټکور غونته کې دی  
تر پايه...

همدارنگه د فضليار بله ښه برلاسي په شعر کې داده ،  
چې مهمل الفاظ يې په ډېرو مناسبو کليمو پسې تړلي او د  
خپل غزل مقام يې پرې لوړ کړی:

نه ښکلي ملي ، نه مې څوک تنکي منکي خوښېږي  
خو بيا مې هم دا يو او نيم چټي پټي خوښېږي  
نظم چټيات گڼي ازاد شعر ته اور اچوي  
د فضليار خو غزل بوله شاعري خوښېږي

د فضليار کمال ته ځير شئ ، چې څنگه ښه يې له (تنکي)  
سره د (منکي) اوله (چټي) سره د (پټي) مهملې کليمې راوړي  
دي.

د فضليار صيب د شعر بله ځانگړنه چې د هغه شعر له نورو ځوانانو  
څخه بيلوي ، داده چې هغه په سياسي مسايلو کې ادبي تراکتونه  
مراعتوي ، لکه د نورو غونډې کنځلې نه کوي بلکې د  
واقعتونو له مخه د کنايو او استعارو په ژبه حجابونه  
پورته کوي.



د فضليار لومړنی غزل ټولګه

تاسو يې لاندې بيتونه وگورئ، چې په خومره ادبي تراکت سره د گاونډيو هېوادونو په اوږو د احسان درون پېټې ږدي او د شوروي تگ لورې ورته څرگندوي. دغه راز د جهاد په اتلانو غږ کوي چې که له روس نه مو مخ راپولی نه وی، نو کفري لمن به يې له نړۍ څخه نوره هم ټوله شوې وه:

دا خلک دې مونږ ته دُعاگانې کړي  
مونږ که نه وای روس تر هندوستانه ته  
ولې دې افغانه دومره ژر پرېښود  
ستا دوښمن روان و له جهانې ته

دا چې فضليار په يوه علمي او ديني چرگۍ را لوی شوی، پلار او تروڼه يې ديني عالمان او نيکه خو يې د طالبانو او ملايانو جرنيل و. نو ځکه يې په غزلو کې ډېر مذهبي څرکونه هم ليدل کېږي. تاسو وگورئ چې په لاندینيو بيتونو کې يې خومره لوړ ديني مفاهيم په ډېرو لنډو او ساده ټکو کې بيان کړي دي:

زړه! څه چې دې خوښه وي کوه يې خو  
پام کوه چې رب درڅخه هير نشي

فضليار زړه ته د هر څه د کولو اجازه ورکوي خو يواځې يو شرط پرې ږدي، چې خدای به نه هيروي. دده کمال دادی چې همدا يو شرط دومره جامع شرط دی چې له امله يې سپی له هر ناوړه کاره ژغورل کېدای شي. ځکه چې الله د چا په ياد وي نو هېڅکله به بې لارې نشي.



د فضليار لومړنی غزل ټولګه

همدارنگه لاندې بیتونه یې وگورئ:

پرتله له تقوا پرتله له دین څخه  
څوک وایي چې ژوند لکه زقوم نه دی

\*\*\*

هغوی ژوندي دي هغوی ژوند او مینه دواړه کوي  
د خدای په لاره کې مړه شوي مونږ ته مړه نه ښکاري  
او داسې نور.

همدارنگه د فضلیار له شعر نه د هېواد د ابادۍ ، ملي ازادۍ ،  
سولې او آرامۍ وېمې راولاړېږي ، هېوادوالو ته د ښه او نوی ژوند  
زیرې ورکوي ، نهیلی په کې ډېره نه ترسترگو کېږي ، له ټوپک او جنگ  
څخه کرکه کوي او پر ځای یې د کتاب ، قلم او پښتني حجاب سره  
مینه لري :

فضل د خدای دی د ټوپک پر ځای گلاب غواړي اوس  
چا چې به کلي وړانول هغوی کتاب غواړي اوس  
دده د لاسه مود مړه نیکه هډوکي خرڅ کړل  
خدازده چې نور راڅخه څه شی انقلاب غواړي اوس  
ترپایه....

هغه د همدې غزل په پای کې خپل یو خصوصیت او  
ځانگړتیا ته اشاره کوي او وایي:

نور دې د سترگو او ښو په ژبونه پوهیږي  
د فضلیار زړه درنه تکه سپین ځواب غواړي اوس



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

ريښتيا ده چې فضليار سپينې او زړه ورې خبرې کوي ، او له نورو څخه د هغوی د کړنو سپين حساب غواړي. په غزل او ورځيني ژوند کې له هيچا څخه نه وېرېږي ، د رحمان بابا غوندې نه د چا بې ځايه غندنه کوي او نه هم بې ځايه ستاينه.

ما چې دده جرئت، استعداد، هنري شوخی او خوږو اخلاقو ته سوچ کړی، نو دا غزل مې په ذهن راوړېدلې ، چې دلته يې فضليار صيب ته ډالۍ کوم:

نه پېچومي کې تم شوی نه په څوړ  
دا د هسکو غرو د سپينو واورو چوړ  
هره چيغه يې ډلۍ د پشه کال ده  
چې باران ورسره مل شي جوړ کړي خوړ  
غارکۍ يې د غزل ناوې ته راوړه  
ملغلرونه يې جوړ دی هر يولړ  
په قلم او ځلميتوب يې برکت شه  
راته ښکاري د پامير له غره نه لوړ  
ننداره يې چې په سپينه ږيره وکړه  
يار محمد يې د ستايلو بولي وړ

زه خپله ليکنه راڅاړم او د فضليار صيب د شاعرۍ په هکله دومره وایم، چې هغه واقعاً خوندوره، ساده او ښکلې پښتنه شاعري کړې ده. زه يې په دواړه مخه ښکلووم او د راتلونکي نسل د وياړ هنري شمله يې گڼم.

په اشعارو کې يې بې ځايه ، شلې او بازاری لغتونه نه دي راوړي. غزل يې د پښتو ادب لپاره غټه پانگه ده. د ريالېزم په رڼه لار يې قدمونه اخيستي او د خپلو همزولو نه يې د غزل لاره



د فضليار لومړنی غزل ټولګه

بېله کړې ده. له ښاره وتی خو نرخ يې نه دی پرېښی، د قافيو خوند او د شعر طول او عرض ورته نه دی خراب شوی. زه ورباندې وياړم، مور و پلار او ټولو پښتنو ته يې مبارکي وایم.

بې عيبه يواځې الله دی، انسان که هر څومره پياوړی او تکړه شي بيا هم نیمگړتيا لري، داسې به د ده په شعر کې هم نیمگړتياوې يې. خو فضليار خپلو نیمگړتياو ته هم پاڅه او هنري رنگونه ورکړي.

زه په پای کې دده تاندې هنري ځوانۍ ته د دُعا لاسونه لپه کوم او په لاندې ډالۍ يې لمانځم:

د پگړۍ بلا دې واخلم د شملې دې را په سر شه  
 خدای دې وساته له سترگو غلیمان دې له نظر شه  
 له سپین ږیرو نه يې وروسته، هلکان دې نیوی نشي  
 د غزل توره تېره کړه لږ شه نور هم زړور شه  
 سپوږمۍ ونیسه له لاسه ستوري ټول په خوب ویده کړه  
 د غزلو لمر دې خور په پښتونخوا کې لرویر شه  
 خدای دې دواړه په جنت کړي کوچی داسې درته وایي  
 فضلياره دا کتاب دې مور او پلار ته بختور شه

په پښتنه مینه

اسناد یار محمد (کوچی)

د کوچیانو کلی، قصبه، جلال اباد



د فضليار لومړنی غزل ټولګه

## د فضليار پېژندنه

فضل هادي فضليار د منځني قد ، سپين رنگ او له خدا ډکې خبرې لرونکی تنکی ځوان دی؛ چې له ننه دروېشت کاله وړاندې يې د محترم مولوي عبدالعزيز په کورنۍ کې نړۍ ته سترگې پرانستې دي.

څرنگه چې هغه د سره رود د نوموتي عالم مولوي علي احمد (چې په جرنيل صيب مشهور و) لمسی دی، او د يوې ديني او مذهبي کورنۍ پورې تړاو لري؛ نو د ښو او بدو له پېژندو سره سم يې ديني زده کړې پيل کړې. فضليار د وخت په تېرېدو سره ځان له جوماته ښوونځي ته ورسوو ، د تنگرهار له عالي لېسې فارغ شو او د کابل د پوليسو اکاډمۍ جنايي څانگې ته لاړ.

فضليار خپلې ښوونيزې هڅې نورې هم گړندۍ کړې، د تنگرهار پوهنتون تر انگړه ورسېد؛ او اوس د همدې پوهنتون د انجينرۍ پوهنځي د پنځم کال زده کړې (محصل) دی.

فضليار هغه د چا خبره ژوندۍ مری ده، د لوړو زده کړو ترڅنگ په فرهنگي برخه کې هم ډېر فعال دی او د خپلې ژبې سره د بې کچې مينې له امله د فرهنگي ډگر په سرلازو کې راځي.



د فضليار لومړنی غزل ټولګه

هغه مخکې د مینې مجلې د کتونکې ډلې غړې او تر څنگ یې د پژواک خبري اژانس پرې لاس ژورنالست و. خو اوس مهال د نړۍ مجلې مسئول مدیر او د ځوان کلتوري خوځښت د علمي او خپرنیزې څانګې مشر دی. دغه راز د یو شمېر نورو خپرونو سره قلمي همکاري هم لري.

فضلیار د خپلې شاعرۍ په څېر ډېر خوږ او د نرم خوی څښتن دی. ډېرې خبرې نه کوي، او بې ځایه کړتې پرې یې نه خوښیږي. خو د ځینو ملګرو په اند د مینه ناک طبیعت ترڅنګ ډېر شوخ هم دی، او یو شمېر یاران یې له شوخی څخه سرتکوي.

په هر حال د هغه خوځنده قلم او ګړندی فرهنګي هڅې د ستایلو دي. زه ورته ددې غزلټولګې د چاپ مبارکي وایم او خپله لیکنه د حمزه بابا په دې بیت پای ته رسوم چې وایي:

خدای دې مین ډېر کړي چې ښېرې کوي  
ماته خو نور چل د دُعا نه راځي

نصیر احمد بناد

د ځوان کلتوري خوځښت مشر



د فضلیار لومړنۍ غزل ټولګه



فضل د خدای دی د ټوپک پر ځای گلاب غواړي اوس  
چا چې به کلي وړانول هغوی کتاب غواړي اوس

وايي زما مینه به خپل زړگي کې پټه ساتي  
دا ساده گلله رانه لپه کې دریاب غواړي اوس

چې خپل عزت ، قدر او پت یې په کې ولیدلو  
په اروپا کې گوره پېغلې نور حجاب غواړي اوس

اول یې وېل راځه لیلام یم په تاوان یم یاره  
د هرې خولې د هرې غېږ رانه حساب غواړي اوس

دده د لاسه مو د مړه نیکه هډوکي خرڅ کړل  
خدازده چې نور راڅخه څه شی انقلاب غواړي اوس

هغه بې عقله چې له تانه یې ځان بنکلی گاڼه  
دادی راغلی دی، مافي هغه گلاب غواړي اوس

نور دې د سترگو او بڼو په ژبو نه پوهیږي  
د فضلیار زړه درنه تکه سپین ځواب غواړي اوس



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه



کاش په هر اشنا مې گران لکه ماشوم شم  
کاش د هر دښمن پر سر لکه اتوم شم

د دې خپل زړگي په زړه کې به مې اوسم  
کاش جانانه دومره خوږ لکه ستا نوم شم

غواړم ستا په شان پري ځان ته واده کړم  
غواړم سم د کوه قاف د پاچا زوم شم

پولادي زړه مې پوښتنه درنه کاندې  
چې دا ولې ستا په مخ کې لکه موم شم؟

ځان ظالم او کبرجن راته ښکارېږي  
خو چې ستا کبر راياد شي ، نو مظلوم شم

پر سينه دې سپين که تور ټيکری خوښېږي؟  
راته وايه چې په دې دواړو کې کوم شم؟

فضلياره خير که اوس ورته هيڅ ښکارم  
خو که وخت راغی نو بيا به ورمعلوم شم



د فضليار لومړنی غزل ټولګه



د وخت نادودو ناکردو کې به ترکله اوسي  
نور به مې روح او جسد دواړه يو تر بله اوسي

ستا ټول غمونه چې هر يو يې لکه غره غونډې دي  
زما د زړه کونج کې ځاييږي بل ځای څله اوسي

تر څو چې هاغه پورې غره کې خونخوړ باز اوسېږي  
د سولې شنه کوتره دې کلي کې کله اوسي

خدایه! د هر مین برخلیک د هاغه باغ په څېر کړې  
چې د نري چنار تر څنګ پکې شنه وله اوسي

رب دې زموږ د چم پر ښکلو باندې ورحمېږي  
د ښکلاګانو قاتلان بیا ډله ډله اوسي

ته بې وفاد فضلیار له زړه چې لارې نو څه؟  
هاغه ده هلته پر هماغه ځای اوس بله اوسي

د ساینس او تکنالوژۍ اسلامي پوهنتون



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

د مصطفیٰ سالک پر لیکه

\*\*\*

پوهېږې اوس مې څنگه بې له تانه زندگي ده ؟  
جانانه! وه جانانه! بلا گرانه زندگي ده

د سترگوله يو رپ سره يې څو کسو نه واخلي  
ددې وطن د خلکو څه ارزانه زندگي ده

پښتون يې چې ونه گنې کوم بل څه ورته وايه  
د چا چې بې حجرې او بې اذانه زندگي ده

چې يار يې وي ، کوکنار يې وي او رحم پر خوارانو  
د داسې خلکو بالکل بې ارمانه زندگي ده



د فضيلې لومړنۍ غزل ټولگه

بې مینې ، بې لتانه ، بې له یاده دې جانانه  
بې عقله او بې روحه بې وجدانه زندګي ده

چې نه پکې عزت وي ، نه غیرت او نه مېړانه  
هغه ګورئ ملګرو بې ایمانه زندګي ده

سره له دې چې ډکه ده له رنځه فضلیاره  
خوبیا هم ګوره مینه څه کامرانه زندګي ده



د فضلیار لومړنۍ غزل ټولګه



داسې خو نه ده چې تنها مې په زړگي کې اوسې  
ته په گلاب ، ته په شفق ، ته په سپرلي کې اوسې

ته د تروو اوبو ماهی یې د جانان انځوره !  
تل مې د سترگو په رانه سمندرگي کې اوسې

زړگيه! ټوله ورځ کې یو سات هم په خپل ځای نه یې  
بس همېشه د یار د غاړې په ځونډي کې اوسې

د جانان خیال، مضرچینجیه! پام چې مات یې نه کړې  
څومره بې پامه مې د سر په وچ لرگي کې اوسې

د یار وصاله! ته هم سم د خپلواکۍ غونډې یې  
ماته کې نه ښکاري په سیوري د بري کې اوسې

نورو نه ولې ستا پوښتنه وکړم وه کم عقلې!  
ته خو هر وخت گوره زما په خپل زړگي کې اوسې

اوره! د ټولو عاشقانو کې دې وخت تېر کړی؟  
کنه تنها د فضليار په اسوېلي کې اوسې



د فضليار لومړنی غزل ټولګه



ته رانه واخلي د فريب او دا د چل ملگري  
خاونده راکړې په زړه سپين لکه ململ ملگري

والله پر ما باندې خو زور د رقيب نه رسېدو  
زما خلاف ورسره يو شول زما خپل ملگري

ستا له نظره ولې پت گرځي پوهېږې په دې؟  
زما زړگی همېشه ځان ساتي له غل ملگري

که امريکا، روسيه او چين خپلو کې هر څنگه وي  
زمونږ خلاف گورئ بيا ټول دي يو د بل ملگري

د ازاد شعر غوندي کاږه واږه مې نه خوښېږي  
غواړم خواږه او په لاز سم لکه غزل ملگري

د دولسم، لسم او اووم ياران به څنگه هېر کړي  
د فضليار چې اوس هم ياد دي د اول ملگري



د فضليار لومړنی غزل ټولګه



ټول خوی او خواص دې بس همدا بڼه دي بدل مه شه  
نیت د بل ملګري دې هیڅکله درته غل مه شه

زلفې ، شونډې ، زنه او دا سره سره انګي دواړه  
ټول دې گل او گل شه، خو په سترگو کې دې گل مه شه

زړه دې لېونی بڼه دی چې لیکې لېونی غزل  
عقل دې الله وساته عقل دې پاگل مه شه

څه چې دې په زړه کې وي پوره دې ارمانونه شه  
هر څه دې خدای درکандي، خورا درته اجل مه شه

نظم، بګتۍ او نور د دوی په څېر شعرونه دې  
شي دې ، پروا نه کوي خو خاورې دې غزل مه شه

دا دُعا په نیمه شپه کې شوې فضلیار ته ده  
ده هم پرې آمیین کړی چې توري دې خجل مه شه



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه



بس يو ارمان له خدايه غواړي بل ارمان نه لري  
زړه مې جانان له خدايه غواړي بل ارمان نه لري

د خلکو مينځ کې جنگ، جگړې او په اخر کې جرگه  
دا ملکان له خدايه غواړي بل ارمان نه لري

دا جينکۍ چې په لمانځه کې دُعاگانې کوي  
دوی هلکان له خدايه غواړي بل ارمان نه لري

چې ډک له مينې محبت نه وي بس هر يو شاعر  
داسې جهان له خدايه غواړي بل ارمان نه لري

فضليار تل يو پرمختللی او سوکاله غوندې  
افغانستان له خدايه غواړي بل ارمان نه لري



د فضليار لومړنی غزل ټولګه



راشه د گل غونډې سپرلي غونډې بشر درېښم  
ځان ته دې وگوره بس دغه شان نفر درېښم

د زلفو ورېځو کې يې پټ ساته که روغ مې غواړې  
دا لمرين مخ دا د مېن د مرگ خطر درېښم

عجب مقتول دی، خپل قاتل لکه ايمان پرې گران دی  
مړې! خو خپل زړه او دا ستا مړاوی نظر درېښم

په هغې ژمنې دې بلا مازیگري واوښتل  
تا چې ويل همدا راتلونکی مازیگر درېښم

باور مې نشي چې له تور غره نه دې کم وي گرانې!  
ستا په سینه کې دا د تورو تیږو غر درېښم

ته يې خوښېږې (( لمر )) په تا باندې مين دی گلې!  
دا چې دا ځمکه باندې گرځي دغه لمر درېښم



د فضیلا لومړنی غزل ټولګه



دا امکان شته چې د دښمن لاسونه بڼکل شي رانه  
د چا لپاره به سرکوزی هم اتل شي رانه

تا به خوشحال ساتم که ته چېرته خفه شوې رانه  
کېدای شي یاره چې د ژوند ډېوه مې گل شي رانه

افغانستان په څېر ویجاړ زړه مې په دې سوچ کې دی  
چې گاونډي لبوان به منعه په څه چل شي رانه

کله چې لست د گلو لیکمه ، نو نه پوهېږم  
چې ستا نامه ولې په ټولو کې اول شي رانه

جانانه! ستا راخپلول خو دومره سخت کار نه دی  
خیر که په دې عمل پردي دغه ټول خپل شي رانه

هغه خبره دې رینستیا شوه چې ویل به دې تل  
له خپله لاسه به ( فضل ) غریب پاگل شي رانه



د فضیلا لومړنی غزل ټولګه



په زوره کور پرې جوړوي څه ستمگره ده یار  
یو څوک مې زړه کې لاس وهي لکه کوډگره ده یار

اوس تر کورونو رسېدلې په دېرو کې کېږي  
زمونږ د مینې کیسه تېره تر ګودره ده یار

زما د زړه باغي مرغه چې یې تابع کې ځان ته  
دا د ظالم لور ګوره څومره زوروره ده یار

طبیبه ! یار هېرول څه مانا خپل ځان کړمه هېر؟  
زما له واکه څخه دا بهر خبره ده یار



د فضیلا لومړنی غزل ټولګه

پام چې د شېخې مخکې څه وړانه خبر ونه کړې  
چې همدا اوس راکوزه شوې له ممبره ده یار

چټي غوسه یې زړه ! په ما کې څه گناه خو نشته  
په نه خبره رانه هسې مروړه ده یار

انجینری غوندې خو وخت د فضلیار نه نیسي  
غزل لیکل خو د یوې شېبې خبره ده یار

نکړه ما پوهنتون



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه



الله خبر چې هر سړی پسڅېړي دوی ته څنگه  
دا زړونه له سینې نه ورکولېږي دوی ته څنگه

دا ښکلي د اسمان خو مونږ ته ستورو غوندې ښکاري  
چې ښکلي ددې ځمکې به ښکارېږي دوی ته څنگه

مشرانو خو خپل زړونه په دې خلکو ښه تش کړي  
ډک زړونه ددې خلکو به خوتېږي دوی ته څنگه

دا مستې جینکۍ چې یو پر لاس کړي نو دوه مات کړي  
ښکړو نه مړوندونه به ډکېږي دوی ته څنگه

یو وخت به ددې خاورې شهیدان ټول راژوندي شي  
یو وخت به زموږ سترگې بیا غړېږي دوی ته څنگه

دا خلک فضلیار غوندې مینو ته حیران دي  
چې شوخي به په زړونو کې منجېږي دوی ته څنگه



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه



ښه پرې پوهېږم چې مې سر په لور د دار روان دی  
خو بیا هم شکر دی چې ستا د عشق پر لار روان دی

وطنه! ستا مینه کې ځینې له سرونو تېر شول  
د ځینو نورو په همدې نوم کاروبار روان دی

څنگه به وويني ښه ورځ زمونږ غټ خیتي مشران  
چې ورپسې د مظلومانو لوی ازار روان دی

اوس د پیسو له شمارو وتې ده خبره نوره  
اوس د موټرو او کورونو دلته شمار روان دی

لکه چې بیا یې اورېدلې د چا مسته غزل  
فضلیار گوره پر لار هغسې ځمار روان دی



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه



تر اوسه زړونه د اغيارو لا ساړه نه ښکاري  
لا مې د زړه په غوښو دوی راته ماړه نه ښکاري

هغوی ژوندي دي هغوی ژوند او مینه دواړه کوي  
د خدای په لاره کې مړه شوي مونږ ته مړه نه ښکاري

اوس خو مې دادی له سینې څخه غټ شی ورک شوی  
اوس دې هم تا ته مړه کاته لکه چې غله نه ښکاري

پام کوه بیا دې په سینه چې لونگ ځوړند نه کړې  
د پاچاهۍ پر تخت مې ماته بل څه ښه نه ښکاري

لکه لېږه وهي ټوپونه هر یو ښکلي پسې  
دا په سینه کې مې پروت شی خو ماته زړه نه ښکاري

خدای خبر ولې فضلیاره په تا څه شوي دي  
اوس دې برېتونه د پخوا په خبر کاره نه ښکاري



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه



نه بنکلي ملي ، نه مې څوک تنکي منکي خوښيږي  
خو بيا مې هم دا يو او نيم چټي پټي خوښيږي

هغه ياري نه ده چې څوک پکې ونه ځوريږي  
ما ځوروه زما ياري کې اسويلي خوښيږي

څوک احمدزي، څوک ستانکزي ، څوک خوگياني خوښوي  
زما په ټولو پښتنو کې اړېدي خوښيږي

له مجبوري او احتياجي څخه امان غواړمه  
خو خپل جانان ته مې زاري او مجبوري خوښيږي

زه به دې غم اخلمه ، درد اخلم ، بلا اخلمه  
سپينه خولگۍ خو دې اشنا د هر سړي خوښيږي

نظم چټياټ گڼي ، ازاد شعر ته اور اچوي  
د فضليار خو غزلبوله شاعري خوښيږي



د فضليار لومړنی غزل ټولګه



تا هېرولې نشم گرانه تا به لا يادوم  
روح به ستايمه ، ضرور به خپله سا يادوم

مخکې ډېر ښه وم چې وزگار به شوم راياده به شوې  
اوس چې تسپې اړوم پام مې شي چې تا يادوم

خلکو ته ناست يم له سهاره تر ماښامه پورې  
ورته لگيا يم نور نوڅه خوستا جفا يادوم

په ژوند خوستا هېرول بالکل ده ناشونې خبر  
له مرگه پس به هم په ژبه مسيحا يادوم

ستا د يوې خولې شکرانه کې زه يوه شپه ټوله  
څادر په سر کړم د جومات کونج کې الله يادوم

تا فضليار ته مې هم خوله او هم خپېره درکړه  
ته راته هاغه يادوه او زه به دا يادوم



د فضليار لومړنۍ غزل ټولگه



سترگې خونه دي ، تباهي ده ، بربادي د خلکو  
د غنم لو غوندې پرې يار زړونه ربيې د خلکو

يوه پوښتنه مې په زړه کې ده ريښتيا به وايي  
دا چې منگي دې ډېر مات کړي که زړگي د خلکو؟

دا ځني ځني چاپلوسي لکه هنر غوندې وي  
دا ځني ځني خو چټي خپلۍ خټي د خلکو

منم چې (مسته) يې خو پام گرانې چې سهوه نشي  
هغه (حيا) ده چې زړگي همېشه وړي د خلکو



د فضيلاس لومړنی غزل ټولګه

لگيا دي غاړو کې يې هار د غلامۍ اچوي  
خو په وينا کې ستايي دغه ازادۍ د خلکو

زمونږ په چم کې خو د هر چا تکه زېږ اوښتي  
خدازده په څه وي داسې تک سره انتګي د خلکو

هيڅ پروا نه کړي فضلياره که يې وخت ګڼي سپک  
خير دی رسېږي تر خالقه اسويلي د خلکو



د فضليار لومړنی غزل ټولګه



ما که قلندر غواړې او ما که تل خُمار غواړې  
ما که بې پروا له نړۍ، ما که تل هوښیار غواړې

ای د جانان یاده ! نو یواځې به مې نه پرېږدې  
راشه ، که مې چپرته د غزل سپه سالار غواړې

افرین افغان ځوانه! همدا د وطن مینه ده؟  
خپل وطن ویجاړ پرېږدې، پردي وطن کې کار غواړې

راشه چې خپل کلي کې سندرې درته ووايم  
ته په بازارونو کې شغاری د چنار غواړې

بس کره فضلیاره کوم بل څه خو هم ترې وغواړه  
څو پورې به خدای نه دُعاگانو کې یو یار غواړې



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه



ان تر سهاره ستا له یاد او اداگانو سره  
لگیا یم ټوله شپه لوبېږم له دېوانو سره

د کلي پېغلو په ګودر کې څنګه پرېکړه وکړه؟  
چې دوی به څه کوي له خپلو لېونیانو سره

د رقیبانو تور مخونه او کوڅې د کابل؟  
بنکلی جنت کله بنایېږي له کارغانو سره

رقیبه! تا خو ګیدړانو کې هم نه شماری څوک  
خو ګوره مونږه جنګېدلي یو لېوانو سره

وېل یې زما دې دا ښکاري سترګې نور نه دي پکار  
د مین سترګې ښې ښکارېږي ژاګانو سره

چې په ژړا مې ورته سرې کړې نو شین سترګې ویل  
خدازده که سوله حزبیان وکړي پرچمیانو سره

کابل-مخنی طب



د فضیلا لومړنی غزل ټولګه



غومبوري دې زما د وینې وېش باندې لگیا شول  
دې کار ته نن دوه غټې غټې بلاگان سره سلا شول

جرگې د معشوقو له خدایه سپین او سور رنګ وغوښت  
د زېړ رنګ په ټاکنه عاشقان سره سلا شول

یو څوک له کوه قاف نه راشي وایي مبارک شه  
له تا سره خپلوی ته ښاپېریان سره سلا شول

الله ! دغه خواره واره پر یو مشر راټول کړې  
دارلو ته یې بیا د غرو لېوان سره سلا شول

بانه دې یاره پوه کړه چې لږ رحم نه کار واخلي  
ایستلو ته زما د زړه د کان سره سلا شول

پوښتنه ترېنه وشوه چې په ژوند قیامت دی څه شی؟  
ځواب ته یې مین ټول په ( هجران ) سره سلا شول

سبا به فضلیار لکه منصور غوندې په دار کړي  
په دې پرېکړه نن واړه ملایان سره سلا شول



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه



پوره پوره يقين لرم تاثير باندې د زلفو  
ترلی بند په بند يمه زنځير باندې د زلفو

دا خو شپې خوب کې گورم پکې اوږمه را اوږم  
اه شپخه ! ژر مې پوه کړه په تعبیر باندې د زلفو

مال دومره مهم نه دی د ځان ویر څه پروا نه کړي  
اخته دې نه کړي خدای هیڅوک په ویر باندې د زلفو

ناصحه ! تا يې هم لکه چې خوند ولید که څنگه  
بیخي نن نه مړېږې په تفسیر باندې د زلفو

د هر زړه یو ځای خوښ وي خو زړگی د فضلیار بیا  
همېش اوسېدل غواړي پر کشمیر باندې د زلفو



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه



خالق دې د ښکلا له بامه وغورځوه مړه شې  
د کبر او غرور له تخته لاندې راچپه شې

زړګۍ بېچاره دلته په ټوپونو شي خیر غواړي  
چې کله ته په بر سر د کوڅې کې رانېکاره شې

کابله! کور د هیلو شې چې نوی مشر راشي  
خو خوشې وروسته بېرته بیا د هیلو هدیره شې

خفه جانانه بیا به هسې وخت کله رانشي؟  
چې نورو نه رامنډه کړې پر ما خوره وره شې

ډېر زړونه دې سوري کړل خو په تاهيڅ هم ونشول  
په زړه باندې ډیرینې کاش په زړه لکه ښیښه شې

چې سترې فضلیار غېږ کې ارام او بیا ویده کړې  
الله خبر که دومره مهربانه لکه شپه شې.



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه



واړه نور خاورې د هغې شپې پر کیسو باندې  
زه شوم په زاریو ستړۍ ته شوې پر نخرو باندې

زړه ! حال به یې ستا غوندې وي مې به له شوگیره شي  
څوک چې اعتبار کوي د ټکلو پر وعدو باندې

هر څه چې کوڅه کې وکړو هیچا ته حال نه وايي  
دغه اعتبار لرو د اوږي پر غرمو باندې

ناستې وي کرارې کور کې هر څه نه بې غمه دوی  
دا ظلم که رحم دی پر پېغلو پښتنو باندې؟

اوس یې چې کوڅه کې فضلیاره بې دیدنه یې  
هسې ژړېدلې په سفر کې پر شپو شپو باندې



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

دکمین صېب پر پل



تر څو به په چل ول باندې قدم راسره ېږدې  
لاسونه به په دروغو په قسم راسره ېږدې

چې زه دې شرابي کړم ته خو هم ځان لږ ځمار که  
ضرور به دا ځل شونډې په چلم راسره ېږدې

که غواړې يې نو زه خو يې تنها غړوی نشم  
رباب باندې به څو گوتې ته هم راسره ېږدې

ماښام خو دې بانو باندې کړ تېر، اوس نیمه شپه کې  
وعده د یوې خولې په سپېده دم راسره ېږدې

چې ماته دې په خپلې سینې ځای راکړ نو گوره  
یو څو پیالې د بنگو به نو هم راسره ېږدې

زما پر نازک تن به فضلیاره غرض نه کړې  
بس یو به دغه قول بڼه محکم راسره ېږدې



د فضلیا لومړنۍ غزل ټولګه



د زړه په تل کې مېشته کېږي بل ځای نه اوسېږي  
مینه په وینه کې ګډېږي بل ځای نه اوسېږي

نوره یې مخه د سپېرو خاورو په لوري واوړي  
څوک چې له یار نه جلا کېږي بل ځای نه اوسېږي

جانانه! تا نه دې غمونو کې وفا ډېره ده  
هغوی له نورو نه شرمېږي بل ځای نه اوسېږي

له ټول بدن نه شوې راټولې د دردونو څپې  
د زړګي لور ته راستنېږي بل ځای نه اوسېږي

که د ویجاړ وطن غمونه دې په کار وي نو ټول  
د فضلیار زړه کې اوسېږي بل ځای نه اوسېږي

هرډیور



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

\*\*\*

دلته گوزاره شوه له تور فکرو سره سخته نور  
ښکلیه ! که زما منې له دې کلي نه تښته نور

غواړې چې زما له خولې د خپل حُسن صفت واوړې؟  
پرېږده دا د وخت نادودې مه راڅخه پوښته نور

بې د لمر د وړانگو به لمرگلیه ژوندی پاتې شې؟  
دلته شوه د ښکلو قحطي، زړه حسن پرسته نور

ولې فضلیار باندې چپه مېچنې گرځوې  
خدای ته گوره راشه له دې کاره تېر شه وخته نور



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه



نور سختې دلتې شپې شوې، له دې کلي کډه وږم  
ترخې د ژوند شپې شوې، له دې کلي کډه وږم

د مینې سمندر یم په لمبو کې مې ژوند خوښ دی  
چې مړې په کې لمبې شوې، له دې کلي کډه وږم

چې ظلم پکې ځای دی اوس نیولې د جرگو  
چې شاپې یې ډېرې شوې، له دې کلي کډه وږم

نه غره کې کېږدی ښکاري، نه په کلي کې ګودر  
هر لور ته هديرې شوې، له دې کلي کډه وږم

بدرنگ غونډې مخلوق ورته له بل ځای راروان دی  
ترې کډه ښایستې شوې، له دې کلي کډه وږم

د ژبو ګالۍ خبرې سپېرې شوې فضلیاره  
شروع پکې نشې شوې، له دې کلي کډه وږم



د فضلیار لومړنۍ غزل ټولګه



لږ خو مې زړه دمه دمه کړه بيا که ځې هم نو خیر  
يو وار خوشترگې رانېکاره کړه بيا که ځې هم نو خیر

يا مې ټپي ټپي زړگي ته شه پټۍ او ملهم  
يا يې نور هم تغمه تغمه کړه بيا که ځې هم نو خیر

دا د چينار په شانتې دنگه بنگه ونه خو دې  
لږ تاو راتاو، کړه وړه کړه بيا که ځې هم نو خیر

گېډۍ د زلفو دې له ځان سره همداسې مه وړه  
بنه يې پر ما خوره وړه کړه بيا که ځې هم نو خیر

په خوله که بله وعده نه راکوې خیر دی گرانه  
لږ يې په سترگو نوشته کړه بيا که ځې هم نو خیر

راشه دلبره فضليار دې ډېر نهیلی بنکاري  
لږ يې پخلا، لږ يې ډاډه کړه بيا که ځې هم نو خیر



د فضليار لومړنی غزل ټولګه



تنکي تنکي گلان په سپېره خاوره کې پرېږدې  
دا ولې لارويان دې نيمه لاره کې پرېږدې

منم چې د اسانې ورځې بڼه مېړنی يار يې  
خو درېغه سړی ډېر ژر بيا په گرانه کې پرېږدې

ای وخته! چې راځي خلک پر ځان باندې رامات کړې  
چې ځې نو زنځيرونه يې په غاړه کې پرېږدې

بنکاري چې کله بنکار وکړي نو ځان سره يې يوسي  
خو ته بيا سوري زړونه لويه لاره کې پرېږدې

راځې خو په نامه د پسرلي مگر افسوس چې  
اغزي بيا د زرگي په دښته شاړه کې پرېږدې

بنکارېږي فضلياره چې يې زړه دی درخوړين کړی  
د خپل ژوندون کيسه چې نيمه ژباړه کې پرېږدې



د فضليار لومړنی غزل ټولګه



هره شپه راځي په خوب کې په خندا تا راپه ياد کړي  
څه ساده او کليواله شان بڼکلا تا راپه ياد کړي

که د ورځې ستا خونخوړ ياد له رنځور زړه نه بهر کړم  
تور ما بڼام راته بلا شي سپوږمۍ بيا تا راپه ياد کړي

نا آرام زړونه چې واړه د آرام غېږه کې نغاړي  
دا زړه سوانده نيمه شپه خو ماته لا تا راپه ياد کړي

منظره يې چې ما ستا په تورو ځنيو کې ليدلې  
اوس نو هر يو سنځل گل جلا جلا تا راپه ياد کړي

فضليار به ستا له ياده هگورستان ته کډه وکړم  
خو په هگور کې به بيا هم هره بلا تا راپه ياد کړي



د فضليار لومړنی غزل ټولګه



زما زړه چې ستا یادو کې ژوند کوي دا یې د ژوند راز  
سمندر چې په لمبو کې ژوند کوي دا یې د ژوند راز

ساده نه دي ښې پوهیږي چې د ناز افسون ځیگر خوري  
خو پېغلوټې چې نخرو کې ژوند کوي دا یې د ژوند راز

چې آرام له نازه ډک ژوندون پرېږدي په خپله خوښه  
ځي مجنون په سرو مېړوکې ژوند کوي دا یې د ژوند راز

نه هیڅ زور شته پرې نه ظلم، دا د ټول بدن واکمن زړه  
چې په خپله پرهرو کې ژوند کوي دا یې د ژوند راز

ټول عالم بېغمه پروت چپه چوپتیا ده په جهان کې  
فضلیار چې شوگیرو کې ژوند کوي دا یې د ژوند راز



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه



چې گلونه ستا وربل کې بيا شول ځای لیکه پر لیکه  
امیدونه مې گوگل کې بيا شول ځای لیکه پر لیکه

سپینو ستورو غونډې ټول ستا د نامه سپېڅلي توري  
زما د زړه په تاج محل کې بيا شول ځای لیکه پر لیکه

پسرلی په تنګرهار کې لنگوتو نه معلومېږي  
د نارنج ګلان هرول کې بيا شول ځای لیکه پر لیکه

زما زړه به په څه حال کړي چې پوځونه د ښکلاوو  
ستا د سترگو په مورچل کې بيا شول ځای لیکه پر لیکه

تا چې ځان سره څه وېلې فضلیاره په قلاړه  
هغه ټول دادي غزل کې بيا شول ځای لیکه پر لیکه



د فضلیا لومړنی غزل ټولګه



زړه مې په سترگو دی مین د سینې څنگ نه مني  
افغان جانان مې له جنگ ستړی دی نور جنگ نه مني

همېش ځمار وي او زنگېږي د خیالونو په تال  
د چا په زړه کې چې وي مینه هغه بنگ نه مني

دوی له ټوپک سره بلد دي، صرف ماشه پېژني  
لاس یې بېلچې ته نه ورځي ، زړه یې کولنگ نه مني

مین د سوي زړه نغمې بل څه کې نه ویني چې  
بې د بلبل له فریادونو بل آهنگ نه مني

دغه پردیو رالوی کړي نور خیالونه لري  
دا بې فرهنگه فرهنگ څه کوي فرهنگ نه مني

پښتون یې مه بوله چې یو د تورې شرنگ پېژني  
خوشال خو ستایي د ادم د رباب ترنگ نه مني

خپه فضلیار ته خو مې ډېر د سره پالنگ وویل  
خو په سنگر کې په شوگیر روږدی، پالنگ نه مني



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه



لمر نور له غرونو پنا کېږي لږ خو راشه کنه  
زړه مې نری نری خوږېږي لږ خو راشه کنه

د رقیبانو غمازانو هیڅ پروا مه لره  
خیر چې هر څه اوس راپېښېږي لږ خو راشه کنه

د زړه په تل کې مې پرته دا ورستې شوې هیلې  
ستا په راتلو چې راتوکېږي لږ خو راشه کنه

د ذهن پانه مې نور سپینه شي هر څه ترې هېر شي  
صرف ستا تصویر پرې انځورېږي لږ خو راشه کنه

هغه تازه زړه مې باور وکړه چې بې له تانه  
بس ورځ په ورځې مړای کېږي لږ خو راشه کنه

ته چې ترې لاړې فضلیار بېچاره ټوله ورځ اوس  
په لاره ځان سره غږېږي لږ خو راشه کنه



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

د یو چاپریک

\*\*\*

کله ځان راڅخه وړک شي کله وړک شمه په ځان کې  
کله خاورو کې اوسېږم کله سترگو د جانان کې

زما مینه اوستا کبر د افغان او جاپان غونډې  
یو تر اوسه لارنځېږي ، بل اوسېږي په اسمان کې

ستا غمونه مې په زړه کې واه واه څومره ښه ښکارېږي  
لکه تیته چې رڼه شي په سرسبز بیا بیا کې

ددې وخت دا ناخبره مسلمان چې ترې کړېږي  
ددې هرې یوې ستونزې د حل لار ده په قران کې



د فضیلا لومړنی غزل ټولګه

سپینو ستورو غونډې ټول یوه اسمان کې سره اوسي  
دا پښتون، تاجک، ازبک چا کرل پیدا په یو افغان کې

منم دا چې زما مینه دې په زړه کې شته خو دومره  
لکه پروت چې کوچنی گل وي په ساحه دکهکشان کې

مقتدیانو! فضلیار غریب یو څه وسواسي شوی  
خیر که نن یې د بل چا نامه کړه یاده په اذان کې



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه



پيالي دي بې اشره او کښېول دی خدای وهلی  
هرڅه نه مزه لاره، جهان ټول دی خدای وهلی

پخوا چالاک شیطان ته هم، صرف یو لغمانی بس و  
اوس خدازده څه پرې وشول، لغمان ټول دی خدای وهلی

کونې نه څه گيله او نورستان نه څه اُمید دی  
چې خپله د وختونو سندرېول دی خدای وهلی

پرتوگ له پښو ووتو، نېکر او پطلون راغی  
لونگی شوله بې قدره او پکول دی خدای وهلی

نور لارو، د اتني له هر میدانې ډېران جوړ شو  
اوږدې څنې بې تابه شوې او ډول دی خدای وهلی

والله چې فضلیاره ملنګۍ کې هم څه نشته  
تسپې بې اهمیتې شوې، کچکول دی خدای وهلی

لغمان



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه



په اداگانو ، سترگونو ، اشارو ولاړ دی  
والله د ښکلو ژوند خو ټول بس پر نخرو ولاړ دی

زما له زړه نه خو دا ستا غمونو جوړ کړ کابل  
اوس نو پرې ځکه (سوله ساتی) د پردو ولاړ دی

خو به مو نورو ته وي سترگې د امېد نیولې  
کله به وایو چې هېواد مو پر پښو ولاړ دی

هسې چټي ترېنه دا خلك د خوښۍ تمه کړي  
د عاشقۍ ژوندون خو ټول پر اندېښنو ولاړ دی

د ننگرهار گلاب ، زما زړه او انار د کنډار  
درېواړه ویاړي چې یې رنگ ستا پر لېمو ولاړ دی

شېخه ! چې ولې مونږه تاته چندان ښه نه ښکارو؟  
د خدای طاعت لکه چې ټول بس پر تسپو ولاړ دی

گلمخې! راشه مسافر یار دی خدای بیا راوستو  
ورك فضليار دې د گودر پر څنډو شنو ولاړ دی



د فضليار لومړنی غزل ټولګه

\*\*\*

بس ټولې سیمې د زرګي مې نور تر خولې ډکې دي  
ستا له یادونو ددې ښار واړه کوڅې ډکې دي

چې راځې نه، تصویر دې مه رالېږه څه پرې کوم  
ستا تصویران خو څه لږ نه دي ترې باغچې ډکې دي

ددغه چم له پېغلو جونو به څوک څه گيله کړي  
چې یې له زرو فسادونو نه وړې ډکې دي

خدایه ځنگلونه خو یې ورپېل اوس بل څه وایي  
چې له الماسو ددې وران هېواد درې ډکې دي

دلته د ورځې هم ډاډه څوک گرځېدلای نه شي  
داسې خو نه ده چې له ډاره مو صرف شپې ډکې دي

خدا خو څه کړې اداګانې هم پر خپل ځای پرېږده  
والله د مینې له اثره دې گیلې ډکې دي

یوه خو نه ده، دوه خو نه دي، درې څلور هم نه دي  
د فضلیار له غزلونو کتابچې ډکې دي



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

## ا ط ر ا ف ي ا ن

څه ساده خلک يو چې څوک راته راوگوري لږ  
مونږه ورمونده کړو لاسونه ورته دواړه ورکړو

مونږ ا ط ر ا ف ي ا ن بس په هر چا کوو د خپلو گومان  
څوک چې راپاڅي تلاشي ته مونږه غاړه ورکړو

دوی مو په شواړو واسکتونو کې بمان لټوي  
مونږ ورته جیب نه موتي کورت راواخلو واپه ورکړو

مونږ ساده خلک په ټگۍ او برگۍ نه پوهېږو  
چې څوک مو خوښ شي نو بس زړونه په ولاړه ورکړو

د سر په بیه له خپل حق نه تېرېدلای نشو  
دې ته حاضر يو چې دوستۍ کې ورته دواړه ورکړو

کابل- پولیس اکاډمي



د فضیلا لومړنی غزل ټولګه



کله کله ازاري شې ګني نور د ژوند قرار يې  
عشقۀ ! خومره بختوري يې له یو زړه نه بل ته لار يې

کبرجنه ! خلک اخلي غلامان په لوړو بيو  
زه چې هسې ستا غلام يم ته له ما څخه بېزار يې

سره شاديان څه په غرور درته راغلي وو وطنه!  
خو له تانه خبر نه وو چې پرديو ته انگار يې

هجره! خير اوس خو مې يار يې، راته وايه چې دا ولې؟  
د زړګي له غوښو پرته نور له هر څه نه بېزار يې

که پر زړه د فضليار دي بارانونه د غمونو  
د نړۍ ډېرو غمو کې د جانان غمه سردار يې



د فضليار لومړنی غزل ټولګه



که ملامت یم او که نه یم نور توبه جانانه  
خیر دی بڅښنه درنه غواړمه خفه جانانه

د سمندر زړګي په مینځ کې مې تاوېږي مدام  
ستا د یادونو زوروره شان خپه جانانه

ولې له خپل پخواني کور داسې په څنګ تېرېږي؟  
کله نا کله خو مې غېږې ته راځه جانانه

باور دې وشه ستا له تګ سره یو ځای ووته  
زما له ژونده د خوښیو جنازه جانانه

نور به هغه خبره نه کړم چې ستا خوښه نه وي  
نور به د هر کار درنه غواړم اجازه جانانه

باور مې نشي چې دې وشي هیڅ امکان نه لري  
د فضلیار پرته له تانه ګوزاره جانانه



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه



که راغلي نو دا ستا د سترگو ښکار درته درښم  
پر زړه به مې تر ټولو ستر پرهار درته درښم

له غره راځوږند رود به درنه هېر کړي که دې وليد  
ددغې گلالۍ جينۍ رفتار درته درښم

شربت غونډې يې غږپ که ای د وخت غلام زلميه!  
نور څه درسره ښايي خو بس زار درته درښم

کم عقل دی چې هر څه ورته وایم نه صبريږي  
دا زړه ، دا په اور سوی سور انگار درته درښم

عجبه ده ، هر څه يې د دوستۍ په نامه وکړل  
وژنې ، وړانونې او بمبار درته درښم

توبه! دا عزرائيل هم عجيبه غونډې انسان دی  
هاپاس خو نه، جانان د فضليار درته درښم



د فضليار لومړنی غزل ټولګه



قتل پسې بیا راوتي دوه غبرگې خونکارې دي  
خدایه زړه مې ساته نن یې بیا سترگې ځمارې دي

څنگه تر خوا درشمه او څرنگه دې بڼکل کړمه  
شا او خوا لښکرې د بېلتون خوني ولاړې دي

ستا په کشمیر مخ هندوې زلفې پیردارې خو  
زما له افغاني غازې نظره سره ورانې دي

هیڅ د مینې راز او د عشق ناز پکې ښکاریږي نه  
څار دې شم له سترگو څنگه نن داسې ناگوارې دي

خدای خبر چې بیا دغه د زانو کتارونه نن  
کوم لور ته هجرت کوي پر کومه خوا روانې دي

ته خو نازنینې ځې راځې چې گوندي غلا یې کړې  
پام کوه د زړه مې بدماشانې څوکیدارې دي



د فضیلا لومړنی غزل ټولګه



خدای خبر نور دې لا کوم وخت او زمانو ته پریښی  
دا دومره غټ حساب دې یاره کومو شپو ته پریښی

تاسو پوهېږئ چې دا خدای پاک ولې غرب نه وهي؟  
هغه یې هم افغان پکول او لنگوتو ته پریښی

ته چې ترې تلې نو خوب دې ولې وور له ځانه سره؟  
ماشوم زړگی مې دې جانانه شوگیرو ته پریښی

ملا! را اوځه له مسجد نه امامت څه کوي؟  
سیاست دې ولې دې مضرو حشرو ته پریښی

د خلکو زړونه یې پر لاره باندې وکرل ټول  
د فضلیار یې د زلفانو زولنو ته پریښی



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه



مینه، خندا، ټوکه، ادا به بیا له کومه کوې  
سختو حالاتو کې دعا به بیا له کومه کوې

چې هم دې وژني او هم خوند په کې له ژونده ډېر وي  
داسې نظر داسې مسکا به بیا له کومه کوې

غروره! پام کوه چې یار درنه خوابدې نشي  
ساه اخیستل د زړه درزا به بیا له کومه کوې

وخته! دا خو ښکلي بې قدره نه کړې پام پرې کوه  
داسې پښتو داسې تقوا به بیا له کومه کوې

سپوږمۍ په (لمر) ډېر ظلم مه کوه که مې شي گوره  
ته به هم خواره شې رڼا به بیا له کومه کوې



د فضیلا لومړنی غزل ټولګه

دالۍ: درنځور جان او غيور جان تم!



کندهاري ياران چې کله راپه زړه سي بارا  
په هغه دم مې نو زړگی ذره ذره سي بارا

دا ته نو چېرې يې چې نه ښکارېږې وه ظالمه !  
هسې نه ژوند مې درېسې ايره ايره سي بارا

ژبه مې گونگه سي بيخي غزل ويلای نسيم  
خو چې تا ووينم غزلې راشپوه سي بارا

بس گرده ورځ لکه پايلوچ ايله ايله گرځېږم  
ته خونه ښه يې چې رايا د سې ورځ مې ښه سي بارا

که بيا خوابدۍ سوې نو بيا به دا نړۍ ورانه سي  
بيا به مې گرده سره زړه بس لولپه سي بارا

کندهار



د فضيلاس لومړنی غزل ټولګه



دا پروا نه کړي چې څوک گېډې ته خواړه نه لري  
 سخته ده دا چې د یار سترگو ته رانجه نه لري

څوک چې ماغزه لري ضرور به هغوی غم هم لري  
 څوک چې په زړه نه لري غم هغوی ماغزه نه لري

د رقیب حق دی چې خپل ځان د خلکو سیال وگڼي  
 ځکه چې هیڅ په لمن داغ لکه کارغه نه لري

ښار کې مو کار نشته دی هر سړی اوزگار گرځېږي  
 کلي کې نشته دی اوبه ، غرمو غرخه نه لري

وخت به بې خونده څنگه نه وي وخت به خود گډوډ وي  
 وخت بې غیرته په لمن کې پښتانه نه لري

په فضلیار باندې ملگرو کې ډېر گران هغه دی  
 چې هم برېتونه ، هم وېښتان او هم باینه نه لري



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه



سپين سان مې اوس په تورو سترگو خور دی که راځې  
بس نور مې نو سفر د گور په لور دی که راځې

دا تاته زما تن چې نه زړگی لري نه روح  
وه غمه د جانانه ! ډېر ښه کور دی که راځې

یواځې همدا ته مې د رنځور زړگی ارزو یې  
له نورو نعمتونو مې زړه تور دی که راځې

ظاهر وجود مې مه گوره چې روغ رمت ښکارېږي  
دنده مې زړگی اخیستی اور دی که راځې

ها تا چې کبرجن گانه مغرور دې ورته وېلې  
هماغه فضلیار درته سرتور دی که راځې

د عامې روغیا روغتون - جالکوټ



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

يوې بهرنۍ مېلمنې ته!



گوره لومې ، جال او زولنو سره به نه راځې  
زلفو تار په تار خورو ورو سره به نه راځې

دا خلک تيارو کې دي بلد سترگې يې برېښ کوي  
دې ځای ته د لمر د پلوشو سره به نه راځې

مرگ دې راشي مرگ له دوی نه سل ځله بهتره دی  
ژونده ! د بېلتون له تورو شپو سره به نه راځې

سترگې دې په کور کې پرېږده بيا راځه زما خواته  
دلته دانه تېرو تمانچو سره به نه راځې

بې له ښکلو راشه فضليار دې هرکلی کوي  
پام کوه د مرگ له پرېښتو سره به نه راځې



د فضليار لومړنی غزل ټولګه

د مرنې او پښې خور، مری ناصري تم!



نهیلې مه شې خورې خپل پت به حتمي ساتي  
ځوانان به وگورې چې څنگه خپلواکي ساتي

د ملالۍ سکني خویندې نو په څه شوی تاسې؟  
چې سنگرونه مو یواځې اوس زلمي ساتي

د څو ټیټ سترگو او پردو په سر دې نشي بدنام  
ډېر زلمیان شته دی چې هوډونه ایوبي ساتي

که توپ، توپک، توره او ډال ورسره نه وي ، خیر دی  
پښتانه بڼه دي په کورو کې تېرگي ساتي

زمونږ شپونکي اوس روږدي شوي په بېدیاوو کې دوی  
خپلو رمو سره ضرور څو دانې سپي ساتي

کېدای شي دا ځل دغه چم لکه میوند وځلي  
د ملالۍ خواص چې ځان کې (ناصري) ساتي



د فضیلا لومړنی غزل ټولګه



د مډلاب د گل غوټۍ شولې که څنگه؟  
ایله اوس نو د یارۍ شولې که څنگه؟

پولادي زړونه په یو نظر سکاره کړې  
جادوگره بنگالۍ شولې که څنگه؟

دا چې تل د پېغلو مخکې یې روانه  
سرلښکره ابدالۍ شولې که څنگه؟

په هر چا به لکه واوره ورېدلې  
خو پر ما لکه ږلې شولې که څنگه؟

څنگه لاس پر مخ حیرانه ودرېدلې؟  
پښېمانه په خولگۍ شولې که څنگه؟

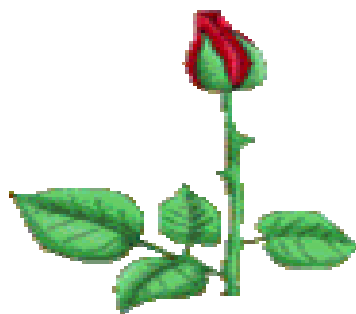


د فضیلا لومړنی غزل ټولګه

والله ډېر زيات ځورول دې اوس ياد کړي  
نوره لاړې کابلۍ شولې که څنگه؟

ستا دې مستو حرکاتو کړم بې خوده  
ټوله جوړه له مستۍ شولې که څنگه؟

فضليار ته اوس غوسه او کنځل نه کړې  
گلې! نوره سکني شولې که څنگه؟



د فضليار لومړنی غزل ټولګه

\*\*\*

ستا د سترگو، د کتلو بلا واخلم  
ددې دوه غبرگو قاتلو بلا واخلم

ستا لپاره ستا د واپو غلامانو  
د نړۍ د ټولو ښکلو بلا واخلم

برند راوگوري بیا ځان سره مسکۍ شي  
ددې درد ، ددې درملو بلا واخلم

زه د ځان او که د ستاسې غوندې یاره  
د تک زېر ، که د سرو گلو بلا واخلم

ښار دې ورک شي، د خپل کلي د پېغلو ټپو  
د ټيکريو د وربلو بلا واخلم

د گلانو هر څوک اخلي فضلياره!  
ستا په شانتې د بېلو بلا واخلم



د فضليار لومړنی غزل ټولګه



په عاجزۍ کوم غوښتنه پیره  
کوه د زړه مې لږ پوښتنه پیره

روح او جسد مې دا ستا غبرگ مريدان  
غواړي له تا سره ليدنه پیره

تک سپين بشر او تکې تورې جامې  
مه کوه ډېره ټولوژنه پیره

خومره له کوډو او تاثير ډکه وه  
هغه اول ځلې کتنه پیره



د فضيلاس لومړنی غزل ټولګه

درنه بې لارې شاعري مې نشي  
بڼه يې په غور کړه څارنه پيره

چې هم شي خوږ، هم نازکخياله داسې  
د تخيل غواړم روزنه پيره

که دې دا خواست د فضليار ومانه  
نو سل او زر ځله مننه پيره



د فضليار لومړنۍ غزل ټولګه



زړه، عقل که روح وایه چې کوم نه دی؟  
دوی کې ستا په مینه چې مسموم نه دی؟

خوک دی د دوزخ د سرو لمبو لایق؟  
چا ایمان راوړی ستا پر نوم نه دی؟

ډاگ دی، قبله نه ښکاري لمونځ څنگه کړم  
کور د جانان هم راته معلوم نه دی

زړه مې په هر ست باندې پوهېږي اوس  
اوس لکه پخوا غوندې ماشوم نه دی

پرته له تقوا، پرته له دین څخه  
خوک وایي چې ژوند لکه زقوم نه دی

ټول دې اوس ترې په ښاپېرو پورې  
وایي دا هلک د انسان زوم نه دی

زړه د فضلیار یې درې وړې کړې  
چا وېلې چې غم دې بم اتوم نه دی؟



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

د خاطر اړیدلې په لیکه

\*\*\*

د انکار تګو کې اقرار دې وکړ  
ګراني! دا څه عجیبه کار دې وکړ

دا و نظر او که د غشو باران؟  
چې دا زما د زړه پر ښار دې وکړ

تا په نفرت ګوره هیڅ نه وو کړي  
خو نن په مینه د زړه ښکار دې وکړ

زه یې ریښتیا کړم در په دره ګلې!  
هسې چټي د ناز ازار دې وکړ



د فضیلا لومړنی غزل ټولګه

ستوري دې ورکړل خال دې واخيستو ترې  
اسمانه! چل زما په يار دې وکړ

هسې هم روږدې يې زړه ، خير دى که نن  
ان تر سهاره انتظار دې وکړ

اوس ( انالحق ) څه؟ تا به هلته منم  
چې دغه غږ پر سر د دار دې وکړ

واک دې د خولې نور فضليار ته ورکړ؟  
دومره باور او پر ما خوار دې وکړ؟



د فضليار لومړنۍ غزل ټولګه



پام زړه! چې دې ژوند لکه گنډېر نشي  
بيا د يو چا ياد درنه چاپېر نشي

کله څوک د يار رضا موندلای شي؟  
څو پورې له خپلې رضا تېر نشي

هيڅکله فراق ورته ونه وايي  
ژوند چې دې سور اور، خواړه گنډېر نشي

زړه! څه چې دې خوښه وي، کوه يې خو  
پام کوه چې رب درڅخه هېر نشي

وامې ورېدل ودې ويل هجر ته  
پام چې فضليار درنه کوشېر نشي



د فضليار لومړنی غزل ټولګه



د خپل نامه په خوا کې (گل) لیکي  
زما د نوم سره (بلبل) لیکي

زهرو او شاتو نه جوړ لیک رالېږي  
چې یو سلام او یو کنځل لیکي

د وخت قلم د هغه چا پر تندي  
چې ډېر وژونکی وي ، اتل لیکي

زه قافیه او ردیف نه پېژنم  
د وطن غم پر ما غزل لیکي

زمونږه هر ګاونډی خپل پلان کې  
پاس د (چور) لفظ لاندې (کابل) لیکي

توری د (یار) په (فضل) خومره ګران دی  
په ځان پسې یې متصل لیکي



د فضیلا لومړنی غزل ټولګه

\*\*\*

ستا د مستۍ او نځرو څه کمې دی  
د اباسین د څپو څه کمې دی

څله مې زړه باندې داغونه پوښتې  
د یخ پر مخ د خولو څه کمې دی

زما غوښتنې که هر څو ډېرې دي  
دا ستا په خوله د پلمو څه کمې دی

وايه د جنگ که د وړانیو وکړم؟  
زمونږ د ژوند د کیسو څه کمې دی

دلته یې توپ او ټانګ جوړه غږوي  
په دې وطن د نغمو څه کمې دی

صرف ماتول یې زده کوه پۍ مخې!  
تاته د زړه د ښینو څه کمې دی

د فضلیار بې پروا خیاله! پام کړه  
دلته د دار زولنو څه کمې دی



د فضلیار لومړنۍ غزل ټولګه



زړه ته يې زما چې زولنې نه کړې  
لنډې لنډې زلفې دې اوږدې نه کړې

ولې هسې خون د مين زړه اخلې؟  
پام کوه چې شونډې دې بيا سرې نه کړې

هسې خو راځې نه تر خو پورې چې  
هيلې مې په زړه باندې ورستې نه کړې

زه اوس اموخته يم خوله په زور اخلم  
گوره چې دې ځان بې حوصلې نه کړې

نور مې په مات زړه چې لوبې ونه کړې  
هسې نه چې ځان ورباندې پرې نه کړې

غېږ ته د جانان به ور ونه رسې  
خو چې فضلياره شپې رڼې نه کړې



د فضليار لومړنۍ غزل ټولګه



څنگه به له ما دومره ارزانه ته؟  
ستا عشق به د سر په بیه مانه ته؟

دا خلک دې مونږ ته دُعاګانې کړي  
مونږ که نه وای روس تر هندوستانه ته

کان د زمرودو خپله هم ژړل  
کله چې وتو له بدخشانه ته

ولې دې افغانه دومره ژر پرېښود  
ستا دُښمن روان و له جهانې ته



د فضیلا لومړنی غزل ټولګه

پاس فضا کې هم افغانان شته که څه؟  
څنگه د باروت بوی له بارانه ته؟

راغلې خو له تللي دې ونه پوښتل  
ولې له دې خاورې پنبېمانه ته؟

مخه مې د ( آه ) تا ولې ونيوه؟  
ستا له لاسه ان تر اووم اسمانه ته

هسې دې غزل د فضليار تم کړ  
دا خو تر حمزه او تر کاروانه ته



د فضليار لومړنی غزل ټولګه



قد د صنوبر لري دلبر ربه  
حسن لکه لمر لري دلبر ربه

خلک يې بانه بولي خو سترگو کې  
سم لکه خنجر لري دلبر ربه

دا چې بې له وېرې ځي راځي دلته  
ځان باندې باور لري دلبر ربه

تېر شي له تېر زړگۍ سوري کاندې  
خومره خوږ نظر لري دلبر ربه

زړه نه دی ، له تکو تورو تېرو نه  
جوړ سينه کې غر لري دلبر ربه

داسې نه چې صرف همدا بې رحمه ده  
دغه شان تېر لري دلبر ربه

ورحمېرې ته پر فضليار باندې  
زېښته ډېر خطر لري دلبر ربه



د فضليار لومړنی غزل ټولګه



پکې پیدا که د ژوند شور جانانه  
جوړ که زما په زړه کې کور جانانه

لږه په شونډو کې مسکۍ غونډې شه  
لږ مې زخمي زړه که ټکور جانانه

لرې کره نوره دنداسه له خولې نه  
پر زړه مې مه بلوه اور جانانه

راځه د شرم له هسک غره راتېر شه  
راشه په زړه مې شه راخور جانانه

څار دې شي زر بڼایسته او سل غنمرنگ  
له تانه ای زما تک تور جانانه

په یو نظر چې زړه دانه وانه کړې  
رب دې اوبه کره دغه زور جانانه

فضلیار مه وژنه په پڅه چاره  
ورپسې راوړه دا ځل لور جانانه



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه



کله د ادم د رباب ترنگ شمه  
کله د ابدال د تورې شرنگ شمه

کله غلیمان په ماته سر کړمه  
کله خپلو وینو باندې رنګ شمه

شا مې د میدان په لوري نه شوله  
مخامخ روان شمه غورځنگ شمه

زه د چا اتوم بم ته احتیاج نه یم  
څار د خپل ولس له نام او ننگ شمه

زور د عقیدې مې خدایه کم نه کړې  
هسې نه چې هر ډگر کې رنګ شمه

سرومال مې دواړه له وطنه څار  
خبر که په دې لاره کې ملنګ شمه



د فضیلا لومړنی غزل ټولګه

وخت د ضرورت کې به ټوپک اخلم  
نور به مل د بېل او د کولنگ شمه

زه پښتون زلمی اوس پوهېدلی يم  
غواړم چې په پوهه کې هم ډنگ شمه

مال او متاع رنگ د ژوندون نه گڼم  
مینه کې چې پر شم نو بدرنگ شمه

غواړمه ملگرو فضلیار غوندې  
بنکلو ته په غاړه کې لونگ شمه



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه



شا او خوا زما د سترگو اوس رڼه ده  
پکې بله چې دا ستا د مخ ډيوه ده

د نړۍ منظرې ټولې مې شوې هېرې  
ستا د سترگو څومره ښکلې منظره ده

په نخرو د پېغلو ډله کې روانه  
دا د سرو کالو جلۍ څومره خوږه ده

راځه مه ځه يو سات کېنه د يار ياده!  
سهار لرې دی تر اوسه نيمه شپه ده

د خپل وران کابل ښکلا چې مې ليدلې  
د نړۍ له نورو ښکلو مې توبه ده



د فضيليس لومړنۍ غزل ټولګه

ستا د مینې شنې نښترې پرې ولاړې  
څه سرسبزه مې د شوخ زرګي دره ده

د کابل شاړ شویه ښاره! زیری زیری  
ستا د پېغلو ډله بېرته راستنه ده

فضلیاره اوس په مینه ښه پوهېږي  
خلک هسې درته وايي چې وړه ده



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه



سخت شولو گوزران، چې دا به څنگه شي  
نه راځي جانان، چې دا به څنگه شي

زه درته پر ځمکه انتظار کړمه  
ته شوې د اسمان، چې دا به څنگه شي

لوتې لوتې خاورې دې کړ، وران دې کړ  
زما د زړه جهان، چې دا به څنگه شي

خلک د ژوندون په خوند مېرېږي نه  
مونږ ورته حیران، چې دا به څنگه شي

بس د مرچو خټه باندې ناست دي ټول  
زور دی او که ځوان، چې دا به څنگه شي

بڼه او بد نه ګوري فضلیار مني  
ستا هر یو فرمان، چې دا به څنگه شي



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه



پرېږده ستا په سينه خور لکه ټيکری شم  
د دې غيرو خلکو سترگو کې اغزی شم

ستا لومړۍ خندا شپېلۍ د اسرافيل وه  
يو ځل بيا وخانده شاباس چې ژوندی شم

سپېلنی يم خو د ښکلو وچکالي ده  
رښه ! يو ښکلی پيدا کړې چې لوگی شم

لېونی شم په ځنځيرنه سړی کېږم  
خو چې يو سوک د يار وخورم نو سړی شم

سل گيلې او زر غوښتنې مې وي زړه کې  
خو چې تاته درنږدې شم نو گونگی شم

د ماشوم غوندې مې نور غېږ کې وانخلي  
راځه ته غېږې ته راشه چې زلمی شم



د فضيلاس لومړنی غزل ټولګه



کله هروخت کله لږ تم درځمه  
د وخت له دوده سره سم درځمه

د گل په وار بورا دی کله منعه؟  
ته مې ښکښه زه به بیا هم درځمه

د سینې لار دې راته خلاصه پرېږده  
د زړه کعبې ته په حرم درځمه

گله! که شا او خوا دې ټول اغزي شي  
زه نیمه شپه سپور په شبنم درځمه

د بې شرمیو پلټیو نه پاک  
لکه پښتو، لکه زمزم درځمه

چې مې په قدر باندې نه پوهېږي  
خیر فضلیاره نور به کم درځمه



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه



له هر کار نه يم وېستلی د يار سترگو  
په زړگي يمه وېشتلی د يار سترگو

ساده سترگې مې په جنگ کله پوهېږي  
هر ميدان ترينه گټلی د يار سترگو

څه دوه ، درې او يا څلور وارې خونه دی  
په بار بار يمه رتلی د يار سترگو

نه پوهېږم چې کوم عيب، اخطار او ډاردی  
زما سترگو کې ليدلی د يار سترگو

دا چې اوښکې مې له سترگو نه بهېږي  
دغه حال رالورولی د يار سترگو

فضليار ته بل چا هيڅ ويلي نه دي  
دا له کلي راشپلی د يار سترگو



د فضليار لومړنی غزل ټولګه



ته که د بل شې ژوند به څه شي ياره  
گومان مې نه شي چې دې وشي ياره

پرته له تانه خو سپرلي هم گوره  
خزان خزان سپېره سپېره شي ياره

ژوندکې به داسې وخت هم راشي کله  
چې مې د زړه داغونه بڼه شي ياره؟

ټول ارمانونه د نهيلي ژوند مې  
په ځورېدو ځورېدو مړه شي ياره

خپله يې نه غواړې که ويې غواړې  
کور به ويجاړ د بېلتانه شي ياره

زړه چې مې چا کې صميميت وگوري  
نو ټول خواص يې د واړه شي ياره

چې فضليار کله ستا سوچ کې لاړ شي  
نو يې خولگۍ اوبه اوبه شي ياره



د فضليار لومړنی غزل ټولګه

دالۍ: خپل مش تره مولانا محمد ادریس (حقاني) ته! چې په  
دېر ترخه وخت کې مې دېرې خورې شپې ورسره کړي



روح، زړه او جسد مې لور په لور شول نور  
يو يې د اسمان دوه يې د گور شول نور

تور زما د سترگو ولې نه راځي؟  
سپين زما د سترگو پسې تور شول نور

ای د ژوند اسرې! پرته له تانه خو  
خوب، خوراک او څښاک راته پېغور شول نور

بس دی فضلياره په ژوند څه کوې  
بخت او تخت دې دواړه رانسکور شول نور

ککړک



د فضليار لومړنی غزل ټولګه



تا نه ډېر جانانه بل څوک نشته دی  
نه پاس په اسمان او نه په ځمکه خوږ

ماته مې چرسې لالې رایاد کاندې  
بوی د چرسو لگي پر ما ځکه خوږ

دوی وایي جانان دې نمک نه لري  
زړه وایي جانان دی بې نمکه خوږ

وېوېستل یو چا چې پښتانه ولې  
نه گڼي بل هیڅ څه تر ټوپکه خوږ؟

بیا هغه خبر وکړه چې وېل به دې  
دا د ظالم زوی دی بې درکه خوږ

یاره فضلیاره فکر نه کوم  
بل به نو کوم ځای وي تر (ککړکه) خوږ؟

پاس پچیر



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه



ارمان ارمان ساتل يې نه پېژني  
ښکلي فقط د زړونو وړه پېژني

ددې مهال ياران الفت څه کوي  
دوی خو فقط پيسه او سره پېژني

زما په زړه کې يې عمرونه تېر کړل  
خو ما تر اوسه پورې نه پېژني

زما غريب چې صيب ، جناب نه دی زده  
نو ريښتيا څوک به ما په څه پېژني



د فضيلې لومړنی غزل ټولګه



بې له مينې چې ناشوني ده، دې چم کې  
بله هره گناه شوني ده، دې چم کې

مينه ستا مې په زړه نوې روږدې نه ده  
دا بلا ډېره لرغوني ده، دې چم کې

دا د زړه دا مينه ناکه شان مرغۍ مې  
له تعجبه غونې غونې ده، دې چم کې

دا چې وايي مينه جرم دی گناه ده  
دا وينا بالکل ريښتوني ده، دې چم کې

د الفت د بڼاپېرې خدايه ته مل شې  
ډوبه شوې نور تر ستونې ده، دې چم کې

فضلياره ته يو چا ته خواږه گورې  
دا خبر گوره مرگونې ده، دې چم کې

ککړک - سره مروډ



د فضليار لومړنۍ غزل ټولګه



زړه کې مې دواړه روح او وینه لاشته  
پکې ستا یاد پکې ستا مینه لاشته

چېرته به زړه شي له دې کلي صبر؟  
چې پکې هاغه نازینه لاشته

بچي د کرکې ننگرهاره وايي  
څنگه تر اوسه دلته مینه لاشته؟

راشه په خپل رنگ يې رنگينه کره نور  
د ژوند په پانو کې مې سپينه لاشته

يو فضليار دی چې بې مينې گرځي  
که دلته بل څوک هم بدبینه لاشته



د فضليار لومړنی غزل ټولګه

يوې لانجمنې ښاپېرۍ ته!



يوازې ستا خو نه دي ډېرې دي يار  
لاندې بېخي له حد نه تېرې دي يار

د خو بدرنگو او ترخو له لاسه  
خوږې خبرې رانه هېرې دي يار

نيمه په کور نيمه په بند کې واللہ  
مياشتې د ژوند مې داسې تېرې دي يار

اوسني وخت کې او ريښتيني مينه؟  
دغه خبرې پخوا تېرې دي يار

ستا د سيالۍ پکې څوک نشته گني  
جينکۍ دلته کې هم ډېرې دي يار

د زړه له غوښو مې تر اوسه پورې  
ستا اداگانې لا چاپېرې دي يار



د فضيلې لومړنی غزل ټولګه



ښه يې سپک لکه د خلي که جانانه  
رقيبان مې غلي غلي که جانانه

دا سپېرو سپېرو وختونو پسې راشه  
پسرلي غوندې يې ښکلي که جانانه

ستا پيکي ته زما زړه خدای پيدا کړی  
سيخکي ترېنه راکولي که جانانه

خير د زړه له يو څه وينو څخه تېر شه  
يوه سمه غزل وليکه جانانه

فضليار د خپلو بدو بخښله غواړي  
ترمې اوښکي يې قبولي که جانانه



د فضليار لومړنی غزل ټولګه

دالۍ: د خوګانو په لورې کې د ملک محمد قیاس د مرګې کورنۍ ته، چې پر جلاکوټ  
د امریکایي بمبارو پر مهال یې ډېرې ستونزې په وړین تڼي مراسه کالې وې.



خپلواکي مې د خپل قام راڅخه غواړي  
له غلیم نه انتقام راڅخه غواړي

باغي روح مې د بدن قفس کې تنګ دی  
د وحشت پر ضد قیام راڅخه غواړي

تنګ غیرت مې پېغورونه راکوي تل  
هغه خپل شهید امام راڅخه غواړي

عجیبه ده چې تقوا په چا کې نه وي  
هغه څنګه احترام راڅخه غواړي

فضلیاره مقتول زړه سره څه وکړم  
د مسیح د خولې سلام راڅخه غواړي

لنډۍ-خوګانې



د فضلیار لومړنۍ غزل ټولګه



زخمي دې نه کړي ياره په قسم دی خطرناک  
تنکی مخ دې ترې ساته چې شبنم دی خطرناک

يو وخت به مې شي زړه ټوټې ټوټې هوا ته پورته  
يو څوک يې مينځ کې پروت لکه د بم دی خطرناک

حيران يم چې دې څنگه دا مغروره دلاسا کړه  
ملا صاحب! د ځان په څېر دې دم دی خطرناک

بس ټک پسې بل ټک شي په زړه غبرگ ټکونه راکړي  
هر ناز يې په والله لکه لږم دی خطرناک

وېرېږم د چا ياد يې ريښې غوڅې نه کړي خدايه  
هر وخت د فضليار زړه ته اړم دی خطرناک



د فضليار لومړنی غزل ټولګه



نا آرام زړه مې آرام راڅخه غواړي  
ياره ستا د شونډو جام راڅخه غواړي

ستا ليدو سره نن ونه لږېدلو  
زړه مې ځکه اوس انعام راڅخه غواړي

يا مرګۍ او يا جانان، لاسليک دې وکړه  
مينه داسې استعلام راڅخه غواړي

د زړګۍ مې بله هيڅ غوښتنه نشته  
ستا يادونه تل مدام راڅخه غواړي



د فضيلاس لومړنۍ غزل ټولګه

ژوند مې یوڅه، تن مې بل څه، روح مې نورڅه  
یاره! ښه بد دې تمام راڅخه غواړي

ډېرڅه شته چې خوښ مې نه دي، خويي وایم  
هغه ټول مې خپل عوام راڅخه غواړي

ته دا زړه، دا ستا د زلفو مېن گوره  
لېونی په خپله دام راڅخه غواړي

یار به څنگه شي؟ دا زړه یې فضلیاره!  
هر سهار او هر ماښام راڅخه غواړي



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه



بس ډز ته وي تيارې دواړو غبرگو کې مرمۍ  
جانان همېشه گرځوي په سترگو کې مرمۍ

يو وخت دلته تېر شوی چې نښتې به وې خدايه  
په ونو، انسانانو او په چرگو کې مرمۍ

د ښو او د خوږو تورو پر ځای پکې پرتې وي  
په خولو د ځينو ځينو غنمرنگو کې مرمۍ

د وس يې خدايه نه يو په خپل فضل يې کړې شنې  
دا پورته الوتکو ځوانيمرگو کې مرمۍ



د فضيلاس لومړنۍ غزل ټولګه



ته چې لږ شي ستا يادونه نور هم ډېر شي  
دا درواغ دي "چې څه تېر شي هغه هېر شي"

که پلودي کې ترې لرې ، لمر به خوار کېږي  
ټول شمسي نظام به ستا له مخ چاپېر شي

پر دې خوار زړه مې هيڅوک بريالي نه شول  
چاته ترې د تورغر چاته پنجشېر شي

څه يوه ورځ خو مې نه ده، تل دا حال وي  
څو زه لاره ورته نيسم جانان تېر شي

پر کابل د وحشت دور راپه ياد کېږي  
د يار ياد چې مې له زړه څخه چاپېر شي

دا څو بېته به په خلکو کې ژوندي وي  
فضليار به له يارانو څخه هېر شي



د فضليار لومړنی غزل ټولګه



بې پوښتنې بې سلامه راغی څوک  
په زړگي مې راداخل شو لکه تېغ څوک

د همدې لپاره خدای مونږ ته راکړي  
سر به نه کړي ای وطنه له تا درېغ څوک

خدای مې یار ته هسې سترگې دي ورکړي  
لکه ورکړي سپین بڼامار ته لاس کې تېغ څوک

فکر نه کړم که جنت کې یې سات تېر شي  
چې یو ځل د یار په مینه کې شي دېغ څوک

لکه زه چې یې د زړه وینې ورزېښم  
دې مجلس کې راته گوري داسې تېغ څوک

فضلیار بیخي له ځانه خبر نه و  
خو په زړه کې یې بیا ناست و ابغ و بېغ څوک



د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

د روانه اسناد ناکلرتم!

\*\*\*

روسان پر ټوله لاره، کوي خلکو ته کیسې  
افغانه! ستا له ډاره، کوي خلکو ته کیسې

پکول که مې نړۍ کې، د مېراني یو سمبول دی  
لونگی مې هم چلتاره، کوي خلکو ته کیسې

یو وخت به یو شمېر خلک، په نښتو اوازونو  
د غرب په هره لاره، کوي خلکو ته کیسې

که اوس دې هغه تېر وختونه نشته پروا نه کړي  
غزلې دې ناگاره کوي خلکو ته کیسې



د فضیلا لومړنی غزل ټولګه



دا جلی مې پاس په بلۍ خو ځلې لیدلې ده  
ما خو په خطر کې نړۍ خو ځلې لیدلې ده

دروغ وایي د ځان د سپېڅلتیا په هکله دروغ وایي  
(لمر) سره مې ورېځ کې (سپوږمۍ) خو ځلې لیدلې ده

مور دې راته غله ښکاره شي ستا سترگې چې ووينم  
ما یوه بې سترگو هوسۍ خو ځلې لیدلې ده

خدای خبر چې ولې یې ښېراوې هیڅ قبلېږي نه  
رب ته په سجده مې خپرۍ خو ځلې لیدلې ده

پام چې فضلیاره د طالب په نوم منکر نشي  
ستا په سر مې سپینه لونگۍ خو ځلې لیدلې ده



د فضلیا لومړنۍ غزل ټولګه

**Get more e-books from [www.ketabton.com](http://www.ketabton.com)**  
**Ketabton.com: The Digital Library**